

**הנדסאים וטכנאים –
חברה לניהול קופות
גמל בע"מ**

**דוחות כספיים לשנת
2009**

הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוחות כספיים לשנת 2009

תוכן העניינים

עמודים

2- 10	דוח על עסקי התאגיד
11- 28	דוח הדירקטוריון
29	דוח רואה החשבון המבקר
30- 31	הצהרות
	דוחות כספיים:
32	מאזנים
33	דוחות רווח והפסד
34- 37	ביאורים לדוחות הכספיים

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

סכומים מדווחים

פעילות התאגיד

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה"), עוסקת בניהול קופות גמל הנדסאים (להלן "הקופה") כנאמנות (כמפורט להלן).

החברה הוקמה ביום 29 בינואר 1996 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה.

לחברה אין הון עצמי ופעילותה היחידה הינה ניהול הקופה.

עמיתי הקופה הם חברים בחברה, ועל פי חוק החברות התשנ"ט - 1999, הם נחשבים כבעלי מניות ללא ערך נקוב. מספר החברים בחברה אינו מוגבל. גם הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות ההנדסאים והטכנאים היא בעלת מניות בחברה.

שרותי התפעול ניתנים לקופה על ידי בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן - "בנק יהב" או "הבנק"). תפקיד הבנק הוא לנהל את חשבונות החברה והקופה ואת חשבונות העמיתים לפי תקנון החברה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין.

לגבי הטיפול בהשקעות ראה להלן, פרק "מבנה ניהול ההשקעות".

להלן הצדדים הקשורים לחברה:

דירקטורים ומנכ"ל החברה ותאגידים בהם מי מהם מחזיק ב- 25% או יותר מהון המניות המונפק או מכוח ההצבעה או מהסמכות למנות דירקטורים בתאגיד;
הסתדרות הכללית החדשה - הסתדרות ההנדסאים והטכנאים ותאגידים המחוזקים על-ידי ב- 25% או יותר מהון המניות המונפק או מכוח ההצבעה או מהסמכות למנות דירקטורים בתאגיד;

החברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ;

קופ"ג הנדסאים וטכנאים;

קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים;

קרן ידע הנדסאים וטכנאים;

אתגר - מכללה לקידום החינוך הטכנולוגי (ע"ר);

הוט - מועדון צרכנות - הסתדרות ההנדסאים והטכנאים בע"מ.

קופות גמל המשתייכות לקבוצת המשקיעים של אקסלנס (לגבי התיק המנוהל ע"י אקסלנס).

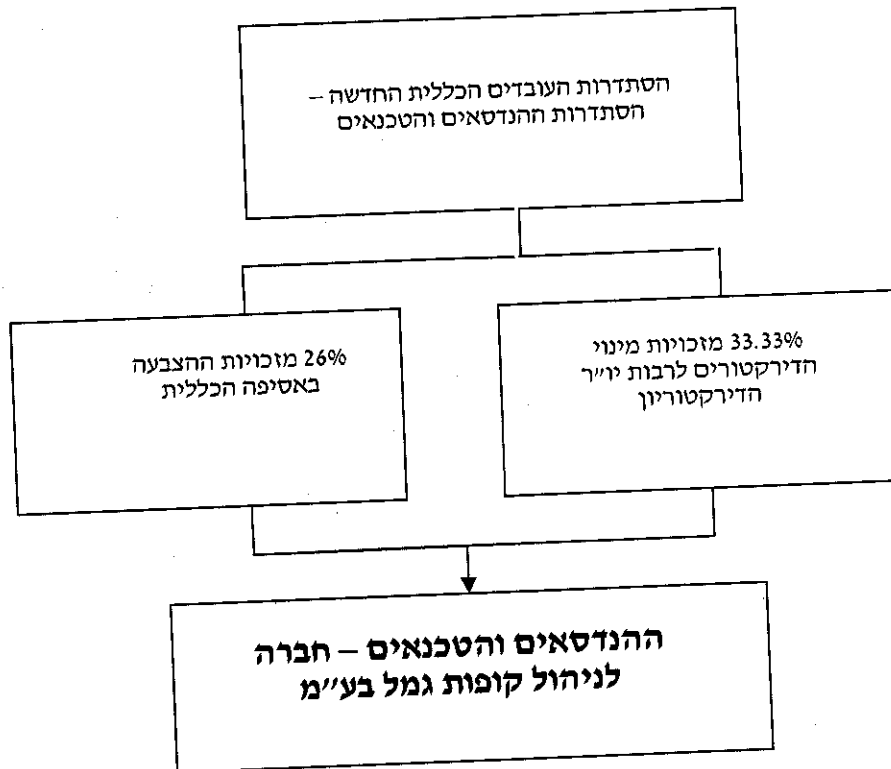
קופות גמל המשתייכות לקבוצת המשקיעים של דש (לגבי התיק המנוהל ע"י דש)

קופות גמל המשתייכות לקבוצת המשקיעים של מגדל (לגבי התיק המנוהל ע"י מגדל).

החברה מנהלת במסגרת הקופה מסלול השקעה כללי, ובנוסף מסלול השקעה שנפתח במהלך שנת 2009. סך נכסי המסלול הכללי (נטו. זכויות עמיתים) ליום המאזן עמד על 932,900 אלפי ₪. מסלול אג"ח החל בפעילות ביום 06/01/2009, וסך נכסיו ליום המאזן (נטו. זכויות עמיתים) עמד על 7,211 אלפי ₪.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

1. תרשים מבנה אחזקות העיקריות

יתר זכויות מינוי הדירקטורים וההצבעה שייכות לעמיתי קופת גמל הנדסאים.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

2. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה (באלפי ₪)

נתון כספי	2009	2008	2007
הוצאות (1)	3,630	3,151	2,077
סך נכסים מנוהלים (2)	940,332	724,163	891,619
סך הפקדות, משיכות והעברות - צבירה נטו חיובית (שלילית) (3)	27,210	(38,898)	(103,405)
תשואה נומינלית ברוטו - מסלול כללי	26.58%	(14.35%)	9.99%
תשואה נומינלית ברוטו - מסלול אג"ח (4)	4.23%	-	-

הסברים להתפתחויות בנתונים שלעיל:

- (1) ההוצאות גדלו בעיקר בגלל גידול בהוצאות שכר וגידול בהוצאות הביטוח.
 (2) יתרה ליום 31 בדצמבר בשנה המדווחת. הגידול בשנת 2009 נבע בעיקר מרווחי הקופה מהשקעותיה.
 (3) השינוי בין שנת 2009 ובין השנה הקודמת נבע משיפור בכל המרכיבים העיקריים של פעילות העמיתים: הקטנת משיכות והעברות מהקופה וגידול בהעברות אל הקופה.
 (4) המסלול החל לפעול ב-06/01/2009.

3. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

החברה כפופה לתוקי קופות גמל, לתקנות מס הכנסה ולהוראות הממונה על אגף שוק ההון. ראה פירוט בסעיף 14 להלן.

פרוט נוסף, ראה בביאור 20 - "תהליכי חקיקה ותקינה" בדוחות הכספיים של הקופה.

החברה חשופה להשפעות שונות: מצב שוקי ההון בארץ ובח"ל, תחרות בין גופים דומים במשק, הכוללת גם פעולות שיווק מצד בתי ההשקעות המנהלים קופות גמל.

שונות

ראה בדוח הדירקטוריון בפרק "ההתפתחויות הכלכליות במשק והשפעתן על מדיניות ההשקעות של הקופה" התייחסות להשפעת מצב המשק על פעילות הקופה.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

4. מידע כללי על תחום הפעילות

החברה עוסקת על-פי תקנונה בניהול הקופה. מידע נוסף ראה בפרקים 1 ו-2 לעיל.

הקופה היא קופת גמל ענפית ומיועדת לשכירים ו/או עצמאים, אשר הינם הנדסאים או טכנאים, ואשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים והטכנאים או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים. הקופה הינה קופת גמל לא משלמת לקצבה על כספים שהופקדו בה בשל שנת המס 2008 ואילך, וכקופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים על כספים שהופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008. בקופה מתנהלים חשבונות לעמיתים שכירים ולעמיתים עצמאיים.

הקופה מקבלת מדי חודש הפקדות ממעסיקים ומעובדיהם. סכומי ההפקדות נגזרים ממשכורתו של העמית על פי התנאים והסכמי העבודה עם המעביד. שיעורי ההפרשות מתוך השכר לחשבונות שכירים, שהייתה הקופה רשאית לקבל, הם עד 7% מן השכר על-ידי העובד, ו- 7.5% על-ידי המעביד. עמיתים עצמאים הם בדרך כלל עובדים שכירים שהצטרפו לקופה (לראשונה בשנת 2002), כחלק מיישום הסכם המעבר מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת, ושהמעסיק מפקיד עבורם (לפי בחירתם) עד 7% מרכיבי שכר שנקבעו (שאין בגינם הפרשה לפנסיה).

החברה מנהלת את כספי העמיתים ומשקיעה אותם, בכפוף להוראות החוק ולהנחיות הדירקטוריון. נכסי הקופה מנוהלים בשני מסלולים. כל עמית בוחר את המסלול בו ינוהל חשבונו. הקופה מחזירה לעמית את כספו (או מעבירה לקופה אחרת) בתוספת הרווחים שנצברו, לפי דרישת העמית ובכפוף להוראות החוק.

דמי ניהול

הקופה גובה מעמיתיה דמי ניהול על פי סכום ההוצאות בפועל. השיעור השנתי האפקטיבי של דמי הניהול שהוצגו בדוח הכספי, ביחס ליתרות הנכסים החודשיות נטו הוא 0.43% (אשתקד 0.38%). על-פי תקנון הקופה, השיעור המכסימלי של דמי ניהול הוא 2.0% לשנה.

הכנסות החברה מדמי ניהול מהקופה היו בשנת 2009 בסך של 3,630 אלפי ₪, והם שימשו לכיסוי הוצאות הניהול השונות.

מידע נוסף ראה בביאורים מספר 8 ו-9 בדוחות הכספיים, העוסקים בדמי הניהול.

השוואה לענף

היקף הנכסים של קופות הגמל לתגמולים עלה בשנת 2009 בשיעור של 31.42%. היקף נכסי הקופה עלה בשיעור של 29.9% באותה תקופה. התשואה הנומינלית הממוצעת ברוטו שהשיגו הקופות הייתה בשיעור של 29.31%. הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ השיגה בשנת 2009 תשואות נומינליות ברוטו בשיעור של 26.58% במסלול הכללי, ו-4.23% במסלול אג"ח (החל מ-06/01/2009). השיעור הממוצע של דמי הניהול בקופות בשנת 2009 היה 0.98%. השיעור השנתי של דמי הניהול שנגבו מהעמיתים בהנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ בשנת 2009 הוא 0.43%.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

מבנה תיק ההשקעות

ראה ביאור 3, נכסים לפי בסיס הצמדה, בדוחות הכספיים של הקופה.

מבנה ניהול ההשקעות

דירקטוריון החברה קובע את מדיניות הקצאת הנכסים הכוללת. מדיניות זו מביאה בחשבון את דרגות הסיכון שהשקעות הקופה יתבצעו על פיהן. המדיניות האמורה כוללת התייחסות באילו אפיקים להשקיע ומהם השיעורים המינימליים והמכסימליים להשקעה בכל אפיק. ועדת ההשקעות מתווה את מדיניות ההשקעות בפועל במשך השנה במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון, ובהתחשב בפרמטרים מקרו-כלכליים ובתנאי השוק המשתנים.

תחום ההשקעות מנוהל על-ידי שלושה גופים חיצוניים (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש ניירות ערך והשקעות בע"מ), שתפקידם לנהל את תיק ההשקעות של הקופה על כל המשתמע מכך, וכן לפעול ליישום כל ההוראות הרגולטוריות החלות על ניהול ההשקעות של הקופה, בכפוף להוראות ועדת השקעות.

מנהלי התיקים מיישמים את מדיניות הדירקטוריון ואת החלטות ועדת ההשקעות, ומשקיעים בניירות ערך ספציפיים על יסוד עבודות וניתוחים כלכליים, ובכפוף למדיניות ולהנחיות האמורות.

מערך האשראי

בחוזר גופים מוסדיים "ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות" (חוזר גופים מוסדיים 2008-9-15) מיום 27.08.07 ובחוזר גופים מוסדיים "העמדת אשראי לא סחיר על ידי גופים מוסדיים - תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית" (חוזר גופים מוסדיים 2008-9-16) מיום 27.08.07, נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין התשתית הארגונית והתפעולית הנדרשות לתמיכה בניהול סיכוני אשראי, לרבות קביעת מדיניות ונהלים על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעות, חובת מינוי מנהל מערך אשראי לא סחיר, קביעת פרום חוב, ועקרונות השימוש בכלים מקצועיים להערכת סיכון האשראי הלא סחיר.

מערך האשראי של דש ניירות ערך והשקעות בע"מ אומץ ע"י החברה, בהתאמות הנדרשות.

5. עמיתי הקופה

עמיתי הקופה הינם עובדים שכירים או עצמאים, אשר הינם הנדסאים או טכנאים, ואשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים והטכנאים או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים.

ההצטרפות לקופה היא ברירת המחדל של העובד, אם הוא לא מורה אחרת למעסיקו, על-פי הסכמי העבודה של הסתדרות ההנדסאים והטכנאים עם המעסיקים במגזר הציבורי.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

סוג עמיתים	מספר עמיתים	מספר חשבונות	סכום הפקדות	סכום משיכות	העברת זכויות נטו
	ליום	ליום	בשנת	בשנת	בשנת
	31/12/09	31/12/09	2009	2009	2009 (**)
			(באלפי ₪)	(באלפי ₪)	(באלפי ₪)
שכירים	13,570	14,403	51,903	(20,350)	(17,292)
עצמאים	1,268	1,348	3,191	(1,449)	8,305
סה"כ	(*)	15,751	55,094	(21,799)	(6,085)

(*) ישנם עמיתים שהם גם שכירים וגם עצמאים.

(**) סכום בלי סוגריים – העברות נטו אל הקופה, סכום עם סוגריים – העברות נטו מהקופה.

6. שיווק והפצה

החברה מפעילה שני אתרי אינטרנט: אתר למידע כללי על הקופה ואתר למידע אישי לעמיתים. בשנים האחרונות, עם התגברות התחרותיות בשוק קופות הגמל, הרחיבה החברה את פעילות שימור הלקוחות והשיווק שלה. בין השאר נקטה החברה בפעולות הבאות: החל משנת 2008 מבצעת החברה פעילות שימור לקוחות ע"י משווקים פנסיונים מורשים. משמרי הלקוחות פונים אל עמיתי הקופה, המבקשים לעבור לקופות גמל מתחרות, ומפרטים בפניהם את יתרונות הקופה. במהלך שנת 2009 התקשרה החברה עם משווק פנסיוני מורשה, אשר פועל לצירוף עמיתים לקופה, הזכאים לכך מתוקף היותם הנדסאים וטכנאים, לרבות העברת קופות גמל לפיצויים, רכיב שנפתח להפקדות בקופה החל משנת 2009. החברה הרחיבה את פעילותה במתן הרצאות לעמיתים, בכינוסים וסמינרים שונים של ציבור ההנדסאים וטכנאים ובכך מגבירה את המודעות לפעילות הקופה ומיתוגה כגוף איכותי לרווחת העמיתים וטובתם. החברה מפרסמת את תוצאות פעילותה ויתרונותיה בעיתונות מקצועית המיועדת לקהל היעד של הקופה – ציבור ההנדסאים וטכנאים, דוגמת עלון "מערכות טכנולוגיות".

7. תחרות

בשוק פועלות מאות קופות גמל לתגמולים. בעקבות חוק קופות גמל הבחירה בקופה נתונה בידי העמית. פעילות שימור העמיתים שביצעה החברה במהלך השנה, והתשואה שהשיגה הקופה, גרמו לירידה בהיקף ההעברות מהקופה לקופות אחרות ולעליה במעבר בכיוון ההפוך. להרחבה בנושא ההתמודדות עם התחרותיות ראו סעיף 7 לעיל.

8. הון אנושי

מידע על חברי הדירקטוריון ראה בדוח הדירקטוריון בפרק "פרטים על חברי הדירקטוריון". עובדי החברה הינם: יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל החברה, מזכיר החברה. למידע נוסף על התקשרות עם נושאי משרה ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת. במהלך השנה העסיקה החברה גם מנהל קשרי לקוחות (משווק פנסיוני). במהלך השנה מבוצעות השתלמויות לדירקטורים בהתאם לתכנית השתלמויות שאושרה בחברה.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

9. ספקים ונותני שירותים

ראה לעיל, בפרק "מבנה ניהול ההשקעות", לגבי מנהלי תיק ההשקעות של הקופה.

בנק יחב מעניק לחברה שירותי תפעול. הבנק פועל בהתאם ובכפוף להוראות כל דין, לפי תקנון הקופה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו, המנהל הכללי של החברה ויועציה המקצועיים. הבנק מנהל את חשבונות העמיתים, הקופה והחברה. כמו כן, פועל הבנק על פי הוראות החברה בכל הנוגע למשיכות עמיתים, להעברות עמיתים, לביצוע תשלומים לספקים, לנותני שירותים, ולצדדים שלישיים אחרים.

נכסי הקופה מוחזקים במשמרת בחברת פועלים סהר בע"מ.

הקופה סחרה בניירות ערך (ברוקראז') באמצעות פועלים סהר.

החברה נעזרת ביועצים מקצועיים, וביניהם, יועץ משפטי ומבקר פנים. החברה קיבלה אורכה לעניין מינוי מנהל סיכונים לקופה.

מבנה עמלות עיקריות בפעילות ניירות ערך של הקופה במהלך השנה:

פירוט העמלות העיקריות המשולמות על ידי הקופה

<u>סוג העמלה</u>	<u>התעריף (*)</u>
עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בארץ	0.08%
עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בארץ	0.04%
עמלה בגין קניה ומכירה של מק"מ	0.02%
עמלה בגין קניה ומכירה של אופציות בארץ (ליחידה)	2.5 ₪
עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בחו"ל	(**)
עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בחו"ל	0.05%
עמלה בגין קניה ומכירה של אופציות בחו"ל (ליחידה)	\$ 3
חוזים עתידיים סחירים (FUTURES) - לחוזה	\$ 16

(*) בסוגי ניירות שנרשם תחום של עמלה, התחום משקף את התעריף הגבוה ביותר והנמוך ביותר, ששולמו במשך השנה.

הקופה לא משלמת דמי משמרת בשנת 2009.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

10. השקעות

כספי העמיתים מושקעים בניירות ערך סחירים ושאינם סחירים לרבות פקדונות, אופציות וחוזים עתידיים. רוב ההשקעות הן בארץ. חלק מההשקעות הן בחו"ל, על מנת להגדיל את הפיזור הגיאוגרפי. מדיניות הקופה היא השגת תשואה אופטימלית תוך התחשבות בסיכונים הכרוכים בהשגת תשואה זו. הקופה מפזרת את השקעתה בנכסים פיננסיים מגוונים. היקף ההשקעה בכל אפיק ועיתוי ההשקעה נבחנים על פי הערכה של ההתפתחויות הכלכליות הצפויות בישראל ובעולם ושל הסיכונים השונים.

11. מימון

ככלל, החברה אינה רשאית ליטול אשראי, לשעבד נכס מנכסיה או לערוב להתחייבות, על פי דין. הקופה השקיעה בתחום הנגזרים ופעלה באופציות ובחוזים עתידיים. חשיפה כזו הותרה על ידי הוראות הדין מהכלל האמור.

12. מיסוי

- בשנת המס לא היו לחברה הכנסות חייבות במס על פי פקודת מס הכנסה.
- החברה מגישה לרשות המסים את דוחותיה הכספיים. לחברה אין שומות סופיות ממס הכנסה. לקופה (שהיתה תאגידית) יש שומות סופיות עד 2006.

13. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה

החברה כפופה לכל דין, לרבות:

- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005.
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005.
- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964.
- הוראות הממונה על אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
- בסוף פברואר 2009 החל אגף שוק ההון בביקורת זכויות עמיתים, במהלך חודש מרץ 2010 קבלה החברה טיוטת דוח ביקורת והגיבה עליו.

14. הסכמים מהותיים

ראה לעיל בפרק 9 "ספקים ונותני שירותים".

15. הליכים משפטיים

ראה להלן מידע על טיפול משפטי בפיגורי מעסיקים, בביאור 19 – "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות", בדוחות הכספיים של הקופה.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009

16. יעדים ואסטרטגיה עסקית

ייעוד החברה הוא ניהול כספי העמיתים במטרה להגיע לרווח מירבי ברמת הסיכון שנבחרה. כל רווחי הקופה מחולקים לעמיתים. הקופה משרתת ציבור עובדים מוגדר (בעיקר הנדסאים וטכנאים), שהצטרף לקופה במסגרת הסכמי שכר.

17. דיון בגורמי סיכון

עקב התהליך המובנה של מעבר עמיתים מקופה לקופה אחרת, התרחבות שירותי הייעוץ הפנסיוני בבנקים, ומאמצי שיווק של גופים מוסדיים אחרים, קיימת אפשרות להתגברות של העברת כספים מהקופה לקופות אחרות. כמו-כן, בדומה למשבר העולמי בשנת 2008, הקופה חשופה (כמו כל המשקיעים בעולם) לירידות שערים בשוקי ההון בארץ ובעולם. כמו כן, הקופה חשופה לקשיים ביכולת הפירעון של חברות, אשר אגרות חוב שלהן מוחזקות על ידי הקופה. סיכונים אלו עלולים להשפיע לרעה הן על תשואת הקופה והן על פעילות העמיתים בכל הקשור למשיכות ולהעברות. היציאה מהמשבר העולמי עלולה להשפיע לרעה בעקיפין על הקופה – לדוגמא דרך עליה בשיעור הריבית. הפקדות לקופה החל מ 1.1.08 מיועדים לקצבה בלבד יכולים להקטין אטרקטיביות המגור לשכירים ולעצמאים. הרחבה לגבי הסיכונים ראה בסקירת ההנהלה בדוחות הכספיים של הקופה, פרק ו' – ניהול סיכונים בהשקעות. הסיכונים לעיל הם סיכונים הקיימים בענף קופות הגמל, וקשה להעריך את מידת השפעתם העתידית על הקופה.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

מאפיינים כלליים של החברה

קופת גמל הנדסאים (להלן "הקופה"), מנוהלת על-ידי הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה").

החברה הוקמה ביום 29 בינואר 1996 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה.

לחברה אין הון עצמי ופעילותה היחידה הינה ניהול הקופה.

מספר אישור מס הכנסה של המסלול הכללי הוא 157 ושל מסלול אג"ח 1414. האישורים בתוקף עד 31 בדצמבר 2010.

הקופה היא קופת גמל ענפית ומיועדת לשכירים ו/או עצמאים, אשר הינם הנדסאים או טכנאים, ואשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים והטכנאים או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים. הקופה הינה קופת גמל לא משלמת לקצבה על כספים שהופקדו בה בשל שנת המס 2008 ואילך, וכקופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים על כספים שהופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008. בקופה מתנהלים חשבונות לעמיתים שכירים ולעמיתים עצמאיים.

הקופה מקבלת מדי חודש הפקדות ממעסיקים ומעובדיהם. סכומי ההפקדות נגזרים ממשכורתו של העמית על פי התנאים והסכמי העבודה עם המעביד. שיעורי ההפרשות מתוך השכר לחשבונות שכירים, שהייתה הקופה רשאית לקבל, הם עד 7% מן השכר על-ידי העובד, ו- 7.5% על ידי המעביד. עמיתים עצמאים הם בדרך כלל עובדים שכירים שהצטרפו לקופה (לראשונה בשנת 2002), כחלק מיישום הסכם המעבר מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת, ושהמעסיק מפקיד עבורם (לפי בחירתם) עד 7% מרכיבי שכר שנקבעו (שאינן בגינם הפרשה לפנסיה). שיעור ההפרשות המקסימלי לפיצויים עומד על 8.333%.

החברה מנהלת במסגרת הקופה מסלול השקעה כללי, ובנוסף מסלול השקעה שנפתח במהלך שנת 2009. סך נכסי המסלול הכללי (נטו. זכויות עמיתים) ליום המאזן עמד על 932,900 אלפי ₪. מסלול אג"ח החל בפעילות ביום 06/01/2009, וסך נכסיו ליום המאזן (נטו. זכויות עמיתים) עמד על 7,211 אלפי ₪.

מידע על בעלי המניות

עמיתי הקופה הם חברים בחברה, ועל פי חוק החברות התשנ"ט – 1999, הם נחשבים כבעלי מניות ללא ערך נקוב. מספר החברים בחברה אינו מוגבל. גם הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות ההנדסאים והטכנאים היא בעלת מניות בחברה.

מסמכי היסוד -

תקנות ההתאגדות של החברה תוקנו ביולי 2009, כאשר הורחב סעיף השיפוי לדירקטורים באופן המאפשר גם שיפוי בגין הוצאות התדיינות סבירות אחרות, לרבות שכי"ט בכפוף להוראות הדין. במהלך שנת 2009 לא הוכנסו תיקונים בתקנון הקופה המנוהלת על-ידי החברה.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2009

מספרי חשבונות והיקף נכסים

סך נכסי הקופה לתאריך המאזן הוא 940,332 אלפי ש.ח.
מספר חשבונות העמיתים המנוהלים על-ידי הקופה בתאריך המאזן הוא 15,751.

מידע כללי על תחום הפעילות

ראה לעיל בדוח על עסקי תאגיד פרק 5- "מידע כללי על תחום הפעילות".

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

ההתפתחויות הכלכליות במשק והשפעתן על מדיניות ההשקעות של הקופה 1. התפתחויות פיננסיות

מדד המחירים לצרכן

בשנת 2009 עלה מדד המחירים בשיעור של 3.9% (המדד בגין דצמבר 2009 לעומת המדד בגין דצמבר 2008) לאחר עליה של 3.8% בשנת 2008. שיעור עליית מדד המחירים לצרכן בשנת 2009 חורג מיעד יציבות המחירים של בנק ישראל (בין 1% ל-3%), ונובע (בין היתר) מהחלטות ממשלה, מעליית מחירי הסחורות בעקבות ההתאוששות הכלכלית, ועליה במחירי הדירות.

הריבית השקלית

בארבעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נמשכה מגמת הירידה בריבית (מ-1.75% בינואר ל-0.5% באפריל). הורדה זו נועדה לספק למשק נזילות בעודו מתמודד עם הקיפאון באשראי עקב המשבר העולמי שפרץ ב-2008. החל מחודש ספטמבר, ועם המשך זרימה של נתונים חיוביים לגבי הכלכלה הריאלית והיווצרות לתצים אינפלציוניים, החל מהלך של העלאת ריבית (עד ל-1% בסוף 2009).

מטבע חוץ

לאחר התנודתיות שאפיינה את הדולר בשנת 2008 לעומת השקל (ירידה של כ-16% במחצית הראשונה ותיקון של כ-17.6% במחצית השנייה – תנודות שהותירו את שער הדולר כמעט ללא שינוי) התחילה שנת 2009 בעליית שער הדולר, בהמשך למגמת ההתחזקות שאפיינה אותו במחצית השנייה של 2008. עד מאי 2009 התחזק הדולר בכ-9.5%. המשך המגמה השלילית בשוקי החוץ בעולם עד מרץ ותופעת ה- FLIGHT TO QUALITY (בריחה לנכסי איכות- נכסים שנחשבים בעלי ביטחון גבוה כגון אג"ח של ממשלת ארה"ב) תרמה להתחזקות הדולר בתקופה זו. החל ממאי, בעקבות התאוששות שוקי המניות בעולם, חיפוש המשקיעים אחר נכסים בעלי פרופיל סיכון גבוה יותר, ותפחת הגירעון האמריקני, - כל אלה השפיעו על שינוי המגמה והדולר נחלש עד לסוף השנה בשיעור של כ-9.3%. בסיכום שנתי נותר הדולר ללא שינוי משמעותי (היחלשות של 0.71%). במהלך השנה רכש בנק ישראל דולרים בסכומים גבוהים, על מנת לתמוך במשק בישראל ולשפר את מצבו התחרותי בעולם.

תקציב המדינה

הגירעון הממשלתי בישראל הסתכם בשנת 2009 בסך של כ-39.3 מיליארד שקלים, שהם כ-5.1% מהתמ"ג. בתקציב המדינה לשנת 2009 הוגדלה מסגרת הגרעון ל-6% תוצר על מנת לסייע למשק להתמודד עם השלכות המשבר העולמי. הגרעון לשנת 2009 בפועל היה נמוך מהתקציב בגלל השיפור במצב המשק, והעליה בהכנסות המדינה ממסים מעבר לציפיות עליהן נסמך התקציב, שבאה בעקבותיו.

מאזן התשלומים הלאומי

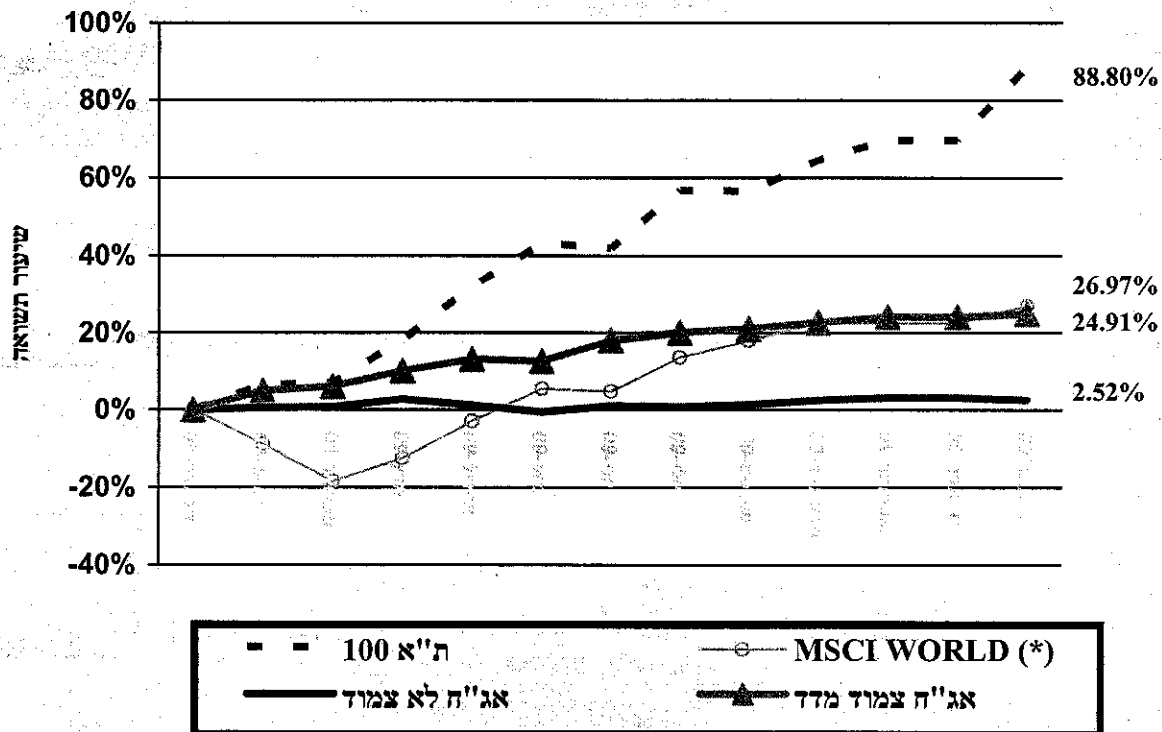
העודף בחשבון השוטף במאזן התשלומים עלה בשנת 2009 ל-7.2 מיליארד דולר (3.7% תוצר) לאחר עודף של 2.1 מיליארד דולר בשנת 2008 (1% תוצר) ו 4.6 מיליארד דולר בשנת 2007 (2.8% תוצר).

הגידול בעודף בחשבון השוטף בשנת 2009 (לעומת שנת 2008) מבטא בעיקר ירידה בגרעון בחשבון הסחורות יחד עם עליה בעודף בחשבון השירותים, שקוזזו חלקית ע"י גידול הגירעון של חשבון ההכנסות וירידה בהעברות השוטפות נטו מחו"ל.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

2. התפתחויות בשוק ההון

שנת 2009 התאפיינה בתשואות חיוביות במרבית האפיקים. להלן תרשים המציג שינויים במדדים עיקריים בשנת 2009 (לפי הנתונים בסוף כל חודש):

(*) מדד MSCI WORLD, משקף את מדדי המניות בעולם, ומשוקלל בשווי שוק בשווקים.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

שוק המניות

שנת 2009 תיזכר כאחת השנים הטובות בהיסטוריה בשוק המניות. שוק המניות בישראל החל לעלות כבר מתחילת השנה ושוק המניות בארה"ב החל לעלות לקראת סוף הרבעון הראשון. שיעור העלייה בשווקים הגיע לעשרות אחוזים. עליה זו מפצה על חלק משמעותי מהירידות החדות שהיו בשנת 2008. בין הסיבות להתאוששות ניתן למנות את הגורמים הבאים:

- פעילות משולבת של הממשלות והבנקים המרכזיים בכל העולם לבלימת המשבר, לרבות הורדות ריבית על ידי הבנקים המרכזיים ברחבי העולם לרמות שפל היסטוריות כדי להפשיר את שוק האשראי הבעייתי.
- התשואות הנמוכות, כמעט אפסיות, על אג"ח ממשלתי העלו את הרצון לסיכון של המשקיעים.
- שיפור כללי באינדיקאטורים הכלכליים.

שוק אגרות החוב

מדד אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה בשנת 2009 בשיעור של 10.33%, ומדד אגרות החוב הקונצרניות הצמודות למדד עלה בשיעור של 40.2%. מדדי הגילון, השחר והמק"מ עלו בשיעורים של 2.6%, 2.4% ו-1.3% (בהתאמה) בשנת 2009.

שינוי במדדים

להלן שיעורי השינוי במדדים הנבחרים:

2008	2009	
-46.2%	74.9%	מדד המעו"ף
-1.1%	-0.7%	דולר
-6.4%	2.7%	יורו
9.5%	10.3%	אג"ח צמוד מדד ממשלתי
-16.6%	40.2%	אג"ח צמוד מדד קונצרני
3.7%	2.6%	גילון
12.5%	2.4%	שחר
5.57%	1.3%	מק"מ

גיוס הון במשק

גם השוק הראשוני נהנה מהשיפור באווירה במהלך השנה. תחילה החברות החזקות יותר גייסו הון, ובהמשך גם חברות בדירוגי השקעה נמוכים יותר. הגיוס נעשה הן בדרך של הנפקת אגרות חוב והן בדרך של הנפקת מניות. התשואה הנמוכה באג"ח הממשלתיות קיזזה חלקית את העלייה בפרמיית הסיכון של החברות.

בשנת 2009 גייס הסקטור הפרטי באמצעות הנפקות של אגרות חוב ומניות סך של כ-35.5 ו-2.2 מיליארד ש"ח בהתאמה. לעומת סך של כ-23.6 ו-3 מיליארד ש"ח בהתאמה, בשנת 2008. בסיכום שנת 2009 ביצע האוצר גיוס ברוטו של 68.5 מיליארד ש"ח.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2009

3. ענף קופות הגמל וקרנות ההשתלמות

היקף הנכסים הכולל של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות הסתכם ב - 31 בדצמבר 2009 ב - 280 מיליארד שקל, לעומת 218 מיליארד שקל ב - 31 בדצמבר 2008. העליה בהיקף נכסי קופות הגמל וקרנות ההשתלמות מוסברת בעיקרה בתשואה החיובית, בשיעור ממוצע של 28.6%, שהשיגו קופות הגמל וקרנות ההשתלמות על השקעותיהן במהלך השנה החולפת.

היקף הנכסים של קופות הגמל לתגמולים בסוף שנת 2009 עלה בשיעור של 31.42% לעומת סוף שנת 2008. היקף נכסי הקופה עלה בשיעור של 29.9% באותה תקופה. התשואה הנומינלית הממוצעת ברוטו שהשיגו הקופות היתה תשואה בשיעור של 29.31%. הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ השיגה בשנת 2009 תשואות נומינליות ברוטו בשיעור של 26.58% במסלול הכללי, ו-4.23% במסלול אג"ח.

השיעור הממוצע של דמי הניהול בענף קופות הגמל לתגמולים בשנת 2009 היה 0.98%. השיעור השנתי של דמי הניהול שנגבו מעמיתי הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ בשנת 2009 הוא 0.43%.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

4. מדיניות ההשקעות של הקופה על רקע ההתפתחויות הכלכליות

הקופה שינתה את הרכב נכסיה לאור השינויים בשוקי ההון כאמור. להלן פירוט השינויים לפי אפיקים בסיכום שנתי:

הפעילות במסלול הכללי בשנת 2009

במהלך השנה פעלו מנהלי התיקים באפיקים השונים כדלהלן:
ברכיב המניות בת"א נרכשו (נטו) מניות בסך של 16.2 מיליון ₪ (סה"כ נרכשו (נטו) מניות בהיקף של 90.7 מיליון ₪ ונמכרו (נטו) מניות בהיקף של 74.5 מיליון ₪).
ברכיב מניות חו"ל נרכשו (נטו) מניות בהיקף של 34.7 מיליון ₪. (סה"כ נרכשו (נטו) מניות בהיקף של 54.5 מיליון ₪ ונמכרו (נטו) מניות בהיקף 19.8 מיליון ₪).
ברכיב אג"ח ממשלתי צמוד נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 33.6 מיליון ₪ (סה"כ נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף של כ-93.1 מיליון ₪ ונמכרו (נטו) אג"ח בהיקף 59.5 מיליון ₪).
ברכיב הממשלתי השקלי (כולל מק"מ) נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 32.8 מיליון ₪ (סה"כ נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 161.8 מיליון ₪ ונמכרו (נטו) אג"ח בהיקף 129.0 מיליון ₪).
ברכיב הקונצרני נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף של 37.5 מיליון ₪ (סה"כ נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 78.8 מיליון ₪ ונמכרו (נטו) אג"ח בהיקף 41.3 מיליון ₪).

הפעילות במסלול אג"ח בשנת 2009

במהלך השנה פעל מנהל התיק בתיק זה כדלהלן:
ברכיב אג"ח ממשלתי צמוד נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 1.8 מיליון ₪ (סה"כ נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף של כ-5.3 מיליון ₪ ונמכרו (נטו) אג"ח בהיקף 3.5 מיליון ₪).
באפיק הממשלתי השקלי (כולל מק"מ) נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 2.7 מיליון ₪ (סה"כ נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 8.6 מיליון ₪ ונמכרו (נטו) אג"ח בהיקף 5.9 מיליון ₪).
ברכיב הקונצרני נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף של 681 אלפי ₪ (סה"כ נרכשו (נטו) אג"ח בהיקף 1,018 אלפי ₪ ונמכרו (נטו) אג"ח בהיקף 337 אלפי ₪).

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח הדירקטוריון לשנת 2009

מצבה הכספי של הקופה ותוצאות פעילותה

1. להלן טבלה המפרטת את השינויים בהפקדות העמיתים, במשיכותיהם ובהעברותיהם בשנה זו לעומת השנה הקודמת (באלפי ₪):

שיעור השינוי	שנת 2008 (באלפי ₪)	שנת 2009 (באלפי ₪)	
1.91%	54,063	55,094	הפקדות
(54.51%)	(47,925)	(21,799)	משיכות (1)
(44.68%)	(48,710)	(26,946)	העברות מהקופה (2)
467.80%	3,674	20,861	העברות אל הקופה

(1) ניתן לייחס את הקיטון במשיכות להתייצבות בשוק ההון וליציאה מהמשבר הכלכלי, אשר גרם למשיכות גבוהות מהרגיל בשנת 2008.

(2) ניתן לייחס את הירידה בהעברות מהקופה לקופות אחרות והעליה בהעברות אל הקופה, לפעולות השימור של החברה ולתשואה הטובה של הקופה.

2. התשואה הנומינלית ברוטו של הקופה בשנה המדווחת היא 26.58% במסלול הכללי, ו- 4.23% במסלול אג"ח (התשואות מחושבות מתחילת פעילות המסלול או תחילת השנה – לפי המאוחר), לעומת תשואה שלילית של (14.35%) במסלול הכללי אשתקד. הרווחים שצברה הקופה בשנת 2009, נבעו בעיקר ממניות ואגרות חוב קונצרניות. ראה נתונים על התנהגות מדדים שונים וכן השוואתם לשנה קודמת, בדוח הדירקטוריון בפרק על "ההתפתחויות בשוק ההון".

מידע נוסף ראה בדוח שיעורי הכנסה בסקירת ההנהלה ב(2).

3. יתרות העמיתים ליום המאזן, שזכאים למשיכת כספים, מתוך כלל הנכסים הן בשיעור של 25.2% במסלול הכללי, בשיעור של 29.3% במסלול אג"ח (להלן - "יחס הנזילות"). בנוסף, עמיתים יכולים להעביר את כספם לקופה אחרת, גם אם אינם יכולים עדיין למשוך אותו כדין. הקופה נוהגת לממן את המשיכות וההעברות מן ההפקדות השוטפות, מתקבולים שוטפים מהשקעות הקופה, ואם צריך ממכירות בבורסה.

לצורך שמירה על יכולתה של הקופה לבצע תשלומים בכל עת מתייחסת מדיניות ההשקעות של הקופה, יחד עם שיקולי רווח וסיכון, גם ליחס הנזילות, וכן עוקבת אחר נתוני ההפקדות, המשיכות והעברת הזכויות בפועל. בדרך זו הקופה שומרת על היכולת להתמודד עם שינוי בהתנהגות העמיתים, עם העברת כספים מהקופה ועם משיכות כספים לא צפויות, אם יהיו. מדיניות ההשקעות מבוססת על השקעת חלק מהכספים בהשקעות נזילות שוטפות (פיקדונות שקליים קצרי טווח) ובאפיקים סחירים, הניתנים למימוש בהתאם לצרכי הנזילות. הקופה מחזיקה 83.1% מנכסיה בנכסים סחירים, במזומנים ובשווי מזומנים.

במסגרת מדיניות ההשקעות של הקופה, ומתוך כוונה למקסם את תשואת הקופה תוך סיכון נמוך, ועדת ההשקעות מתאימה את מח"מ הנכסים בהתאם להערכותיה לגבי השינויים הצפויים בשוק ההון, ובהתחשב בנזילות של עמיתי הקופה. הקופה אישרה נוהל להעברת זכויות עמיתים שלא במזומן.

4. מאזן הקופה הסתכם ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 940,332 אלפי ש"ח לעומת 724,163 אלפי ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, עליה של 29.9%. הגידול בהיקף המאזן בשנת 2009 נבע בעיקר מהרווחים באפיקי ההשקעה.

השפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

ראה לעיל בדוח על עסקי התאגיד פרק 4 - "סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה".

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

ניהול סיכוני שוק

כללי

הטיפול בסיכוני השוק נעשה במשולב עם הטיפול בסיכוי לרווח במסגרת תהליכי קבלת החלטות ההשקעה בקופה. הקופה מחויבת לעמוד בכללי ההשקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה. כללים אלו נועדו, בין היתר, להפחית את סיכוני השוק.

אחראי על ניהול סיכוני שוק

סעיף 10(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה-2005 (להלן "חוק קופות גמל") קובע כי קופת גמל תמנה מנהל סיכונים. ביום 9.8.2009 פרסם אגף שוק ההון את חוזר גמל 2009-2-3 "מעריך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל".

מטרת; החוזר היא מיסוד תשתית בחברה מנהלת; (באמצעות הקמת יחידת ניהול ובקרת סיכונים) להבטחת אלה: (1) ייעוץ אובייקטיבי, מקיף ורציף לדירקטוריון, לוועדת ההשקעות, לוועדת האשראי ולהנהלת החברה המנהלת, לגבי כל סיכון מהותי לחסכוניות המנוהלים בכל קופת גמל שבניהול החברה המנהלת, הגלום בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים; (2) קיומם של כלים, משאבים ובקורות ראויים לזיהוי סיכוני שוק ואשראי הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל, למדידתם, למעקב אחריהם ולשליטה בהם. החברה נערכת ליישום החוזר ולמינוי מנהל סיכונים לקראת חודש אפריל 2010, על פי אישור אגף שוק ההון.

תיאור סיכוני שוק

ראה בפרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בדוח הקופה. הקופה פועלת בתחום הנגזרים לא רק למטרות הגנת, אלא גם לצורך חשיפה לאפיקים, לגיוון דרכי החשיפה ולשיפור הנזילות.

מדיניות ניהול סיכוני שוק

מדיניות ניהול הסיכונים נועדה למצוא את השילוב האופטימלי לדעת החברה בין הקטנת הסיכונים בתיק הנכסים, ובין הגדלת הרווחים ממנו. מדיניות ההשקעות נקבעת על ידי ועדת ההשקעות, בכפוף להקצאת הנכסים האסטרטגית כפי שנקבעה ע"י הדירקטוריון.

הקצאת הנכסים האסטרטגית קובעת את שיעורי המינימום והמקסימום להשקעה בכל אפיק ואפיק על בסיס רמת הסיכון הרצויה, נזילות עמיתית הקופה, ופיזור תיק הנכסים. תמהיל ההשקעות נקבע על בסיס התנאים בשווקי הכספים וההון בישראל ובעולם תוך התייחסות להתפתחויות הצפויות בשווקים אלו בטווחי זמן שונים.

אחד האלמנטים החשובים במדיניות ניהול הסיכונים הינו פיזור ההשקעות באפיקים השונים. ההשקעות מפוזרות באפיקים השונים החל מרמת שווקי היעד, דרך רמת הענף ועד רמת המנפיק הבודד. בנוסף, פיזור הסיכונים מתבטא בהשקעה בטווחי פדיון שונים. ראה עוד בפרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בדוח הקופה, וכן בפרק "אופן ניהול הקופה" בדוח הדירקטוריון.

השקעה בסוג השקעות חדש טעונה אישור של דירקטוריון הקופה. היקף החשיפה נקבע על ידי ועדת ההשקעות של הקופה, כפוף להחלטות הדירקטוריון. המגבלות הכמותיות על היקף החשיפות משתנות לעיתים על ידי הדירקטוריון וועדת השקעות.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק

הטיפול בסיכונים ובסיכויים נעשה במשולב. אין תיעוד מיוחד המצביע על הקשר (אם קיים) שבין המכשיר הפיננסי הנגזר ובין נכס הבסיס, מעבר לתיעוד הרגיל. ראה עוד לעיל בפרק "אחראי על ניהול סיכוני שוק".

דוח בסיסי הצמדה

ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים של הקופה.

פוזיציות בנגזרים

ראה ביאורים 7, 8 ו-14 בדוחות הכספיים של הקופה.

מידע נוסף על סיכונים

1. ראה מידע על מצב חובות המעסיקים וההתחייבויות התלויות, מעקב הקופה עליהם, והסיכון הנוגע לקופה בשל כך, בביאור 19 בדוחות הכספיים של הקופה.
2. ראה מידע על סיכונים, בפרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה, בדוח הקופה.
3. ראה מידע נוסף על נתונים כמותיים המשפיעים על היקף החשיפה, בביאורים 4 - 8 בדוחות הכספיים של הקופה.
4. ראה מידע על סיכון תפעולי, בדוח ההנהלה של הקופה על אחריותה לדוח השנתי.
5. המידע הקבוע המוגש בישיבות הדירקטוריון וועדת ההשקעות כולל: שינוי במדדי השוק בתקופה שחלפה ממועד הישיבה הקודמת, סקירת פעילות הקופה עם דגש על ההשקעות באפיק הלא סחיר ועל החוזים העתידיים במט"ח (הכל לאותה תקופה). וועדת ההשקעות מקבלת השוואה בין החלטות ההשקעה בישיבה הקודמת ובין הביצוע. כמו כן מדווחת התרומה לתשואת הקופה על פי אפיקי השקעה מפורטים, וכן הקצאת הנכסים האסטרטגית של הקופה והרכב נכסי הקופה בפועל.
6. ככלי בקרה למניעת חריגות מכללי ההשקעה, קיים דוח מחשב המתריע אם ישנה חריגה של הקופה מכללי השקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה.
7. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

המנכ"ל ובנק יהב העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל ובנק יהב הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

כחלק מהיערכות החברה ליישום דרישות חוזר הממונה בקשר עם יישום בקורות ונהלים לגבי הגילוי, תכהן ועדת הביקורת כועדת הגילוי של החברה האחראית לדון בליקויים שעלו במערך הבקרה הפנימית ובצורך במתן גילוי בדוחות הכספיים. למועד פרסום הדוח הכספי לא התגלו ליקויים במערך הבקרה הפנימית המחייבים מתן גילוי בדוח הכספי.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

8. בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך השנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

9. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי

אגף שוק ההון, ביטוח וחשכון במשרד האוצר, פרסם בחודש מאי 2007 חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי". החוזר קובע הוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act (להלן – "סעיף 404"). מכח סעיף 404 פורסמו בארצות הברית הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית, וחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. לפי הוראות החוזר, תידרש הנהלת החברה להצהיר על אחריותה לקיומם ולשמירתם של בקורות פנימיות נאותות ונהלים נאותים בנוגע לדיווח הפיננסי וכן למסור את הערכתה לגבי האפקטיביות של בקורות ונהלים אלו. בחוזר נקבעו לוחות זמנים לפיהם יישום הוראת החוזר יהיה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2009.

בחודש יוני 2009 פרסם הממונה על שוק ההון את חוזר גופים מוסדיים 9-10-2009 אשר בא להחליף את חוזר גופים מוסדיים 9-9-2007. עיקר השינוי הינו בדחיית מועד היישום להוראה לדוחות הכספיים לשנת 2010. החברה מינתה צוות היגוי ליישום החוזר, וצוות לביצוע הפרוייקט וההיערכות אליו.

החברה נערכה ליישום החוזר ובחרה משרד רואי חשבון חיצוני על מנת שיעץ, יסייע, ידריך וילווה את החברה בהערכות לביצוע הפרוייקט.

החברה נמצאת בעיצומו של ביצוע הפרוייקט. למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2009 ביצעה החברה מיפוי של יחידות עסקיות מהותיות וכן חשבונות ותהליכים עסקיים מהותיים לדיווח הכספי. החברה סיימה גם את תהליך תיעוד התהליכים, מיפוי הסיכונים ובקורות המפתח הקיימות, בחברה, ברמת התהליכים והעסקאות וכן אימות תיעוד, בקורות המפתח.

לצורך יישום SOX 404, החברה תזדקק לחוות דעת על בנק יהב, המכונה SAS 70, הואיל ומערכות המידע העיקריות המשרתות אותה, מתופעלות על ידי הבנק. החברה תידרש לחוות דעת גם מנותני שירותים נוספים כגון: פועלים סהר בע"מ ומנהלי תיק ההשקעות.

10. מדד ניהול סיכונים

על פי הוראת אגף שוק ההון, החברה מתשבת ומדווחת מדי חודש, החל מחודש מרץ 2009, את מדד Historical Simulation based Value at Risk - HS-STD (ערך בסיכון על בסיס סימולציה היסטורית) עבור הקופה. המדד יוצר סימולציה היסטורית המחשבת את הסיכון של תיק ההשקעות הנוכחי של הקופה, אילו היה נחשף לאירועים שהתרחשו בשוק בעבר.

כמו כן, אגף שוק ההון כבר מפרסם באינטרנט מדדי סיכון שונים, שהוא מחשב ביחס לכל קופה, לרבות הקופה שהיא נשוא דוח זה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2009

פרטים על חברי הדירקטוריון

שם ופניפה	מספר תעודת זהויה	שנת לידה	מגן	מדינות	השכלה	התעסקות בחמש השנים האחרונות	תאגידים אחרים בהם משמש כדירקטור
שלמה שני (*)	003074689	1939	אבגור 7/1 ת"א	ישראלי	טכנאי מטלורגיה וחומרים	יו"ר האגף לאגוד מקצועי, סגן יו"ר הסתדרות הכללית החדשה ומנכ"ל קרן השתלמות טכנאים, מנכ"ל קופת הגמל הנדסאים וטכנאים, מנכ"ל אגודת בית הנדסאי והטכנאי, יו"ר העמותה לקידום התנדסאי והטכנאי ויו"ר הקריה ללימודי הנדסה וטכנולוגיה	קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים, מועדון צרכנות "החוס"
מאיר לאופר	001215631	1930	עקלתון 313 חוד השרון	ישראלי	הנדסאי אלקטרוניקה	מנהל אגודת בית הנדסאי והטכנאי	לא
שלמה פולוב (*)	008875148	1948	מוריץ דניאל 38 ת"א	ישראלי	טכנאי הנעשה וניהול, השכלה אקדמית חלקית	יו"ר חטיבת המגור העסקי בהסתדרות ההנדסאים, דירקטור במועדון חוט, ובקרן השתלמות לטכנאים	קרן השתלמות הנדסאים, חוט, מועדון צרכנות
יהודה מנר (*)	004504304	1949	מבוא שביילת 3 יהוד	ישראלי	הנדסאי חשמל	מזכיר חטיבה בהסתדרות ההנדסאים	לא
יצחק שטיינר (*)	001185305	1947	ברזילי 3 קרית ים	ישראלי	טכנאי מכונות	מזכיר חטיבת הסקטור הציבורי הסתדרות ההנדסאים וממלא מקום מזכ"ל הסתדרות ההנדסאים, יו"ר הסתדרות ההנדסאים והטכנאים	מועדון חוט, קרן השתלמות הנדסאים
אסף פורת (*)	006079008	1948	גורדון 3 קרית מוצקין	ישראלי	הנדסאי אלקטרוניקה	יו"ר הסתדרות ההנדסאים מחוז חיפה והצפון	לא
ויסברג לינה (מונתה ב-7.07)			בראזני 12 ת"א	ישראלי	אקטואר MA אוניברסיטת ת"א	"עוץ אקטוארי"	קרד"ש הפקידים, קופיץ אקדמאים
שלום גרינט (מונתה ב-10.07)	030081533	1946	שנת היובל 61 חוד השרון	ישראלי	תואר BA מדעי התנהגות	מנכ"ל חבר גרינט מערכות שבר ויחסי עבודה	לא

(*) דירקטור/ חבר הנהלה ביחידות סמך שונות של הסתדרות ההנדסאים.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2009

פרטים על חברי הדירקטוריון (המשד)

שם ומשפחה	חברות בעדות הדירקטוריון	נציג חיצוני	תאריך התחלת כהונה בדירקטור	העסקות עיקריות נוספת	עובד התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
שלמה שני	השקעות	לא	1/96	יו"ר דירקטוריון קופת גמל להנדסאים וטכנאים, מנכ"ל אגודת בית הנדסאי הטכנאי	כן	לא
מאיר לאופר	השקעות	לא	1/96	מנהל אגודת בית הנדסאי והטכנאי	כן	לא
שלמה פרלוב	השקעות	לא	1/96	יו"ר חטיבת המגור העסקי בהסת"י הנדסאים	כן	לא
יהודה מנור	ביקורת	לא	1/96	יו"ר חטיבת גמול השתלמות וארגון ומנהל	כן	לא
יצחק שטיינר	דירקטוריון	לא	3/03	יו"ר הסתדרות הנדסאים	כן	לא
אסף פורת	ביקורת	לא	2/96	יו"ר בהסתדרות הנדסאים מחוז חיפה הצפון	כן	לא
וייסברג לינה	השקעות	כן	7/07	יועץ אקטוארי	לא	לא
שלום גרניט	ביקורת	כן	10/07	מנכ"ל חב' גרניט מערכות שבר ויחסי עבודה	לא	לא

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2009

פרטים על חברי הדירקטוריון (המשך)

שם ומשפחה	ישירות דירקטוריון	ישירות ועדת השקעות	ישירות ועדת ביקורת
שלמה שני	5	29	-
מאיר לאופר	5	28	-
שלמה פרלוב	4	27	-
יהודה מנור	4	-	4+2 (השתתפות טלפונית)
שלמה ארזיני*)	2	-	2
יצחק שטיינר	3	-	-
אסף פורת	5	-	-
וייסברג לינה	5	28	-
שלום גרניט	4	-	6
מסי ישירות שהתקיימו	5	29	6

(*)סיים כהונה ב-מרץ 2009

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2009

פרטים על נושאי משרה בכירים בחברה

תאריך התחלת כהונה	נסיון עסקי בחמש שנים אחרונות	השכלה	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין	תפקיד בחברה קשורה או בעל עניין	תפקיד בחברה	שנת לידה	ת.ז.	שם ומשפחה
1/96	נ"ר אהרן לאונרד מקצויע, סגן יו"ר ההסתדרות, מנכ"ל קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים ויו"ר הסתדרות הנדסאים	טכנאי מטלורגיה וחומרים	לא	מנכ"ל קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים	יו"ר דירקטוריון	1939	003074689	שלמה שני
11/08	עצמאי - יען וליווי גופים מוסדיים	MA במשפטים	לא	משמר לקוחות בקרן ההשתלמות לנדסאים וטכנאים	מנכ"ל	1974	027384593	דביר כרמון
11/08	מזכיר חברה בקרן השתלמות של המהנדסים, חברה לניהול קופות גמל	סוציולוגיה	לא	אין	מזכיר החברה	1953	51954824	כרמלה כהן

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2009

גמול דירקטורים –

שכר הדירקטורים שהם נציגים חיצוניים שולם על פי תעריף של 1,590 ש"ח לא כולל מע"מ לכל ישיבה של הדירקטוריון ושל ועדותיו. כמו כן שולם גמול שנתי בסך של 18,300 אלפי ש"ח לא כולל מע"מ (הסכומים נכונים לתאריך המאזן).
 השכר לדירקטורים (כלול בדמי הניהול), הסתכם בשנת 2009 ב-127 אלפי ש"ח.

שיפוי דירקטורים

החברה הוציאה כתב התחייבות לשיפוי נושאי המשרה בחברה, אשר היקף השיפוי בו אינו עולה על 0.1% מנכסי הקופה.
 תקנות ההתאגדות של החברה, מאפשרות מתן שיפוי לדירקטור.

תנאי שכר

שם מקבל התשלום	תפקידו בחברה	פירוט התשלומים עבור שנת 2009 (באלפי ₪)	פירוט ההתחייבויות לתשלומים שקיבלה על עצמה החברה
1 כרמלה כהן	מזכיר החברה	151	3
2 שלמה שני (*)	יו"ר הדירקטוריון	200	3
3 עופר בירן (**)	אחראי קשרי לקוחות	79	2
4 מאור אברגיל	עובד זמני	4	-

(*) הועסק 11 חודשים במהלך השנה.

(**) הועסק 8 חודשים במהלך השנה.

רואה החשבון המבקר

משרד גולדברג פרושן ושות'

מען – רח' יבנה 31 תל אביב

שם השותף האחראי-עמוס פרושן

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

אופן ניהול הקופה

דירקטוריון החברה התכנס במהלך שנת 2009 5 פעמים. מטעם הדירקטוריון פועלות ועדת השקעות ועדת ביקורת. חברי הוועדות הם חברי הדירקטוריון. ועדות הדירקטוריון נוהגות להגיש דיווח שוטף לדירקטוריון על פעילותן. בישיבות הדירקטוריון והוועדות משתתפים גם בעלי תפקידים אחרים בחברה.

לחברה מבקר פנים. ועדת הביקורת מאשרת את תכנית עבודתו של מבקר הפנים. ועדת הביקורת דנה בממצאיו, במסקנותיו ובהמלצותיו של המבקר.

הדירקטוריון קובע את מדיניות הקצאת הנכסים הכוללת. מדיניות זו מביאה בחשבון (בין היתר) את דרגות הסיכון שהשקעות הקופה יתבצעו על פיהן. המדיניות האמורה מתייחסת לאילו אפיקים להשקיע ומה השיעור המינימלי והמכסימלי להשקעה בכל אפיק. ועדת ההשקעות מתווה את מדיניות ההשקעות בפועל במשך השנה, במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון, ובהתחשב בפרמטרים מקרו-כלכליים ובתנאי השוק המשתנים. באופן עקרוני בדיוני ועדת ההשקעות לא מתקבלות החלטות בנוגע להשקעות ספציפיות.

תחום ההשקעות מנוהל על ידי: שלושה גופים חיצוניים (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש ניירות ערך והשקעות בע"מ), שתפקידם לנהל את תיק ההשקעות של החברה על כל המשתמע מכך, וכן לפעול ליישום כל הוראות הדין החלות על ניהול ההשקעות של הקופה, בכפוף להוראות ועדת השקעות.

החברה נעזרת ביועץ השקעות חיצוני. יועץ ההשקעות השתתף באופן פעיל בדיוני ועדת ההשקעות, תרם לגיבוש מדיניות ההשקעות, סייע לקבל החלטות בנוגע להשקעות, שמר על קשר מתמיד עם הנהלת הקופה ועם מנהלי התיקים והנחה את מנהלי התיקים הן בנוגע לביצוע עסקאות ספציפיות והן בנוגע למדיניות השקעות כוללת. כל הנחיות היועץ נעשו בכפוף למדיניות ההשקעות כפי שקבעו, כאמור, דירקטוריון החברה ועדת ההשקעות. מנהלי התיקים שומרים על קשר שוטף עם יועץ ההשקעות ועם חלק מחברי ועדת ההשקעות כדי לעדכןם וכדי להתייעץ עמם בקשר להחלטות שוטפות בנוגע להשקעות. מנהלי התיקים יישמו את מדיניות הדירקטוריון ואת החלטות ועדת ההשקעות, והשקיעו בניירות ערך ספציפיים על יסוד עבודות וניתוחים כלכליים, ובכפוף למדיניות ולהנחיות האמורות.

הנכסים נמצאים במשמרת בחברת פועלים סהר בע"מ.

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

בנק יהב מעניק לחברה שירותי תפעול. הבנק פועל בהתאם ובכפוף להוראות כל דין, לפי תקנון הקופה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו, המנהל הכללי של החברה ויועציה המקצועיים. הבנק מנהל את חשבונות העמיתים, הקופה והחברה. כמו כן, פועל הבנק על פי הוראות החברה בכל הנוגע למשיכות עמיתים, להעברת עמיתים, לביצוע תשלומים לספקים, לנותני שירותים, ולצדדים שלישיים אחרים.

נציגי מנהלי התיקים, נציגי בנק יהב, וגורמים נוספים הפועלים מטעם החברה, מוזמנים להשתתף בישיבות דירקטוריון החברה ובוועדותיו (לפי הצורך). בכל ישיבה של ועדת ההשקעות או של הדירקטוריון מוגשת סקירה כללית על הפעילות שבוצעה מאז כינוס הישיבה הקודמת, כולל דיווח על יישום ההחלטות מאותה ישיבה, וסקירה על מצב שוק ההון בכלל ועל מצב תיק ההשקעות של הקופה בפרט.

מבקר הפנים

החל משנת 2008, נדרשת החברה, על פי הוראות אגף שוק ההון, להרחיב את מערך הביקורת הפנימית שלה על ידי הוספת שעות ביקורת, עריכת סקר סיכונים בכל תחומי פעילות הקופה, ביסוס תוכנית עבודה רב שנתית, הסדרת פעילות מערך הביקורת הפנימית בנהלי עבודה כתובים ועוד. עבודת הביקורת נעשית על ידי מבקר פנים משותף לחברה ולחברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ, כדי לייעל את עבודת הביקורת ולהגדיל את היקף שעות הביקורת. אגף שוק ההון פנה לחברה בבקשה לקבלת נתונים ומסמכים נוספים בהתייחס לבקשה להקלה בשעות הביקורת. ביום 22.2.2010 אישר אגף שוק ההון את בקשת החברה להקלה בהיקף שעות הביקורת.

ספקים ונותני שירותים

ראה לעיל, דוח על עסקי התאגיד פרק 10 - "ספקים ונותני שירותים".

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2009

נוהל השימוש בזכויות הצבעה

כדי להבטיח את קידום ענייני העמיתים ומימוש מלא של הזכויות הנלוות לנכסיהם, ייפתה החברה את כוחו של חברת "פועלים סהר בע"מ", לייצג את האינטרסים של החברה באסיפות הכלליות של בעלי המניות בחברות שהקופה מחזיקה במניותיהן. ועדת ההשקעות של החברה, גיבשה קריטריונים להצבעה בנושאים העיקריים המובאים לדיון באסיפות הכלליות. אחת לשנה מתקיים דיון בנוגע לנוהל זה, במסגרת דיוני ועדת ההשקעות.

פועלים סהר בוחן באילו אספות יש לחברה זכות הצבעה. הוא משתתף באסיפות שבהן הצעת ההחלטה המובאת לאישור עשויה להשפיע על ענייניהם של העמיתים בקופה או כאשר מובאות לאישור האסיפה עסקאות עם בעלי עניין.

הקווים העיקריים המנחים את הצבעת החברה הם טובתם של עמיתי הקופה, התאמת הנושא העולה לדיון לתקנות המחייבות בעניין וסבירות העלויות והעסקאות נשואות הדיון. "פועלים סהר בע"מ" היא חברה הפועלת כמופת כוחם של גופים פיננסיים, והיא משתתפת ומצביעה בשמם באסיפות כלליות. גם יועץ ההשקעות של הקופה נעזר בחברה זו בעבור הקופה, ומנחה אותה לפי הקריטריונים שנקבעו, כאמור לעיל. ועדת ההשקעות של החברה מקבלת דיווח מידי חודשיים, לגבי השתתפות החברה באסיפות הכלליות ואופן הצבעתה בהן.

החברה השתתפה במהלך שנת 2009 ב- 252 אסיפות. מידת השפעתה של הצבעת החברה קטנה יחסית, עקב שיעור המניות הנמוך מתוך סך המניות המונפק, המוחזק על ידה.

נתוני ההשתתפות מתפרסמים באינטרנט.

הליכים משפטיים

ראה מידע על התחייבויות תלויות והטיפול המשפטי בפיגורי מעסיקים, בביאור 19 – "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות", בדוחות הכספיים של הקופה.

מיסוי

ראה לעיל, דוח על עסקי התאגיד פרק 13 - "מיסוי".

מגבלות ופיקוח על פעילות החברה

ראה לעיל, דוח על עסקי התאגיד פרק 14 - "מגבלות ופיקוח על פעילות החברה".

יעדים ואסטרטגיה עסקית

ראה לעיל, דוח על עסקי התאגיד פרק 17 - "יעדים ואסטרטגיה עסקית".

גולדברג פרושן ושות'
רואי חשבון

**הנדון: דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של
הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ**

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן – "החברה") ליום 31 בדצמבר 2009 ו-2008 ואת דוחות רווח והפסד לשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2009 ו-2008 ולתקופה שמיום 1 באוגוסט 2007 ועד ליום 31 בדצמבר 2007. דוחות כספיים אלה חינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים והצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הקופה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2009 ו-2008 ואת תוצאות פעולותיה לשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2009 ו-2008 ולתקופה שמיום 1 באוגוסט 2007 ועד ליום 31 בדצמבר 2007. בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) וההתאמה הנדרשת על ידי אגף השוק ההון, ביטוח וחסכון באוצר לגבי חברות המנהלות קופות גמל.

גולדברג פרושן ושות'
רואי חשבון

תל אביב, 7 באפריל, 2010.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

הצהרת מנכ"ל

אני, דביר כרמון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה") לשנת 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות של החברה לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של החברה; וכן-
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דביר כרמון, מנכ"ל

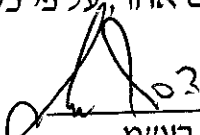
25.3.2010
תאריך

הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ

הצהרת בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

- בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ, מצהיר כי:
1. סקר את הדוח השנתי של הנדסאים וטכנאים-חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה") לשנת 2009 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתו, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתו, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות של החברה לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
  4. הבנק ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של החברה; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי; וכן-
  5. הבנק ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריות הבנק או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ
נותן שירותי תפעול

25.3.2010
תאריך

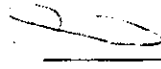
הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"ממאזניםסכומים מזווחים

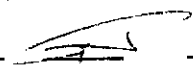
(באלפי שקלים חדשים)

<u>ליום</u> <u>31/12/08</u> <u>(מבוהר)</u>	<u>ליום</u> <u>31/12/09</u> <u>(מבוהר)</u>	<u>באור</u>	
			<u>נכסים</u>
			<u>רכוש שוטף</u>
267	568		מזומנים בבנקים
81	-	4	חייבים - קופת הגמל
14	90		הוצאות מראש
362	658		סך כל הרכוש השוטף
-	8	6	<u>רכוש קבוע</u>
<u>362</u>	<u>666</u>		סך כל הנכסים
			<u>התחייבויות והון העצמי</u>
			<u>התחייבויות שוטפות</u>
270	634		הוצאות לשלם לנותני שרותים
-	8		הפרשה להוצאה
-	24	4	זכאים - קופת הגמל
270	666		סך הכל התחייבויות שוטפות
92	-	7	התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
<u>362</u>	<u>666</u>		סך כל התחייבויות
-	-	8	<u>הון עצמי</u>
<u>362</u>	<u>666</u>		סך התחייבויות והון עצמי

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

 בנק יחב לעובדי המדינה בע"מ
 נתן שירותי תפעול

 דביר כרמון
 מנכ"ל

 שני שלמה
 יו"ר הדירקטוריון

 תאריך אישור הדוחות הכספיים

הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוחות רווח והפסד

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

<u>לתקופה</u>	<u>לשנה</u>	<u>לשנה</u>	
<u>מ-1/08/07</u>	<u>שנסתיימה</u>	<u>שנסתיימה</u>	
<u>עד</u>	<u>ביום</u>	<u>ביום</u>	<u>באור</u>
<u>31/12/07</u>	<u>31/12/08</u>	<u>31/12/09</u>	
<u>(מבוקר)</u>	<u>(מבוקר)</u>	<u>(מבוקר)</u>	
			הכנסות
861	3,151	3,630	דמי ניהול מקופת הגמל
			9
			הוצאות
			שכר מנכ"ל
		236	הוצאות שכר ונלוות
(**)	(**)	364	דמי גמולים והחזר הוצאות לדירקטורים וחברי ועדות
149	291	127	עמלת תפעול לבנק המתפעל
12	192	1,033	דמי ניהול תיק השקעות
533	1,093	857	
-	1,080		
			מקצועיות :
20	33	24	ביקורת תשבונית
30	111	116	יעוץ משפטי
9	41	48	שרותים מקצועיים
25	75	67	מבקר פנימי
-	46	268	ביטוחים
10	15	15	ימי עיון והשתלמויות
-	-	1	שירותי מחשוב
-	4	4	אגרות
8	17	42	שכר דירה ואחזקת משרד
35	80 (*)	165	פרסום ושיווק
-	22 (*)	61	דיוור לעמיתים
-	-	1	הוצאות פחת
8	51	30	הוצאות אחרות
-	-	171	הוצאות שנים קודמות
861	3,151	3,630	סך הוצאות
			רווח נקי
			(*) מויין מחדש
			(**) שולם באמצעות ההסתדרות.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2009

ביאור 1 - כללי

א. הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה") מנהלת את קופת גמל הנדסאים (להלן "הקופה").
הקופה היא קופת גמל ענפית כהגדרתה בחוק קופות הגמל ומיועדת לעמיתים שכירים אשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים וטכנאים ו/או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים.

ב. הגדרות:

בדוחות כספיים אלה:

1. תקנות מס הכנסה - תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) - תשכ"ד - 1964.
2. צדדים קשורים - כמשמעותם בתקנות מס הכנסה
3. מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
4. אגף שוק ההון - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.
5. חוק קופות הגמל - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) - התשס"ה, 2005.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2009

ביאור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית

עיקרי המדיניות החשבונאית, אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים, הינם כדלקמן:

א. כללי

הדוחות נערכו על פי הכללים החשבונאיים המקובלים המחייבים לצורך עריכת דוחות כספיים, ועל פי חוזר גמל מספר 2005-2-20. החברה אינה פועלת למטרות רווח, והכנסותיה והוצאותיה בפועל נזקפים לחשבונות העמיתים בקופה. לפיכך, הדוחות על תזרים המזומנים והדוח על השינויים בהון עצמי אינם מוסיפים מידע פיננסי בעל משמעות על המצוי בדוחות הכספיים ולא צורפו לדוחות הכספיים.

ב. מטבע הפעילות וההצגה

הדוחות הכספיים מוצגים באלפי שקלים חדשים.

ג. ההכרה בהכנסות והוצאות

הכנסות והוצאות רשומות על בסיס צבירה.

ד. פעולות הקופה ונכסיה

החברה מנהלת בנאמנות לטובת עמיתי הקופה, בתמורה לדמי ניהול, את נכסי הקופה. נכסיה והתחייבויותיה של הקופה מנוהלים, על פי הוראות החוק המתייחסות, בנפרד מנכסי החברה ומהתחייבויותיה, ואין לחברה בעלות עליהם או התחייבות לתשואה לעמיתים. לפיכך, לא נכללו פעולות הקופה ונכסיה בדוחות הכספיים.

ה. אימוץ של תקנים בינלאומיים (IFRS)

אין תיקון מהותי בדוחות הכספיים, שיש לבצעו, על מנת שהדוחות ייחשבו כדוחות שנערכו על פי תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן – תקני IFRS), ולפיכך גם לא הוצגה בביאור התאמה בין דיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS.

באור 3 - נותני שירותים עיקריים

בנק ייב מעניק לחברה ולקופה שירותי תפעול. הבנק פועל בהתאם ובכפוף להוראות כל דין, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו, המנהל הכללי של החברה ויועציה המקצועיים. הבנק מנהל את חשבונות העמיתים, הקופה והחברה. כמו כן, פועל הבנק על פי הוראות החברה בכל הנוגע למשיכות עמיתים, לביצוע תשלומים לספקים, לנותני שירותים, לעובדים של הקופה ולצדדים שלישיים אחרים.

תחום ההשקעות מנוהל על ידי: שלושה גופים חיצוניים (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש ניירות ערך והשקעות בע"מ), שתפקידם לנהל את תיק ההשקעות של החברה על כל המשתמע מכך, וכן לפעול ליישום כל הוראות הדין החלות על ניהול ההשקעות של הקופה, בכפוף להוראות ועדת השקעות.

הנכסים נמצאים במשמרת בחברת פועלים סהר בע"מ.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2009

באור 4 – חייבים זכאים קופת הגמל

יתרת הזכות/חובה נטו של הקופה במאזן החברה נובעת מהעברה כספית מן הקופה לחברה, שנועדה לצורך תשלום הוצאות החברה בגין ניהול הקופה, הואיל ולחברה אין מקורות משל עצמה ומהוצאות ששולמו מראש, בקיזוז הכנסות לקבל מן הקופה, בגין הוצאות שנצברו וטרם שולמו.

באור 5 – בעלי עניין וצדדים קשורים

א. החברה מוחזקת גם על-ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות ההנדסאים והטכנאים. על-פי סיכום דיון עם אגף שוק ההון מיום 4/6/2007, מידע על עסקאות ויתרות עם ההסתדרות הכללית החדשה והגופים הקשורים אליה לא הוצג בביאור זה.

ב. נכון ליום 31 בדצמבר 2009 הקופה חייבת לחברה 24 אלפי ₪ בזכות. הכנסות החברה מדמי ניהול מהקופה היו בסך 3,630 אלפי ₪ בשנת 2009.

ג. להלן פירוט הוצאות לבעלי עניין:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

<u>2008</u>	<u>2009</u>	
<u>אלפי ש"ח</u>	<u>אלפי ש"ח</u>	
192	127	גמול דירקטורים
46	268	ביטוחים
-	<u>236</u>	מנכ"ל החברה (כולל מע"מ)(*)
<u>238</u>	<u>631</u>	סה"כ

(*) בשנת 2008 השכר שולם ע"י ההסתדרות.

ד. ביום 16.03.2009 אישר הדירקטוריון את תנאי העסקת יו"ר הדירקטוריון בשכר חודשי, החל ממועד פרישתו מתפקידו כיו"ר הסתדרות ההנדסאים וטכנאים.

ה. החל מתחילת מאי 2009 הקופה מעסיקה משווק פנסיוני אשר נותן שירותים גם לקרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים, אשר משתתפת עם הקופה בעלויות העסקתו.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2009

באור 6 – רכוש קבוע

אלפי ₪

<u>2008</u>	<u>2009</u>	
20	20	יתרת פתיחה עלות
-	9	רכישת רכוש חדש
<u>20</u>	<u>29</u>	סה"כ עלות ל – 31/12/09
20	20	פחת נצבר לתחילת שנה
-	1	הפרשה לפחת
<u>20</u>	<u>21</u>	פחת נצבר ל – 31/12/09
-	8	סה"כ עלות נכסים מופחתת ל – 31/12/09

ביאור 7- סיום יחסי עובד-מעביד

התחייבות החברה לפיצויי פיטורין מכוסות במלואן, בחלקן ע"י הפקדות לקופות פיצויים ויתרתן ע"י ההתחייבות הכלולה בדוחות הכספיים.

באור 8 – הון עצמי

החברה פטורה מחובת קיום הון עצמי, על פי הוראות חוק קופות הגמל.

באור 9 – הכנסות מדמי ניהול

הכנסות החברה נובעות מדמי הניהול שהחברה גובה מעמיתיה הקופה, לפי סכומן בפועל של הוצאות הניהול השונות.

באור 10 – הוצאות

החברה מנהלת קופת גמל ענפית והיא גובה דמי ניהול לפי הוצאותיה בפועל, ובכפוף לשיעור המירבי על פי הוראות כל דין.

החברה רושמת בספריה הוצאות דמי ניהול על בסיס מזומן. הפרשות להוצאות לשלם ולהוצאות מראש נערכות לצרכי דיווח כספי בלבד, במסגרת הכנת הדוחות הכספיים.

באור 11 – מיסוי

החברה הינה מוסד ללא כוונת רווח, לעניין רשות המיסוי. בשנת המס לא היו לחברה הכנסות חייבות במס על פי פקודת מס הכנסה. החברה מגישה לרשות המסים את דוחותיה הכספיים.

באור 12 – מידע נוסף

מידע נוסף לגבי הקופה ראה בדוחות הכספיים הנפרדים שלה.